

บทที่ 1

ข่าว (News)

ความหมายของข่าว (Definition of News)

การให้คำจำกัดความของคำว่า "ข่าว" คืออะไรนั้น มีนักวิชาการให้คำความหมายไว้มากมาย เช่น

รศ.ฉอาน วุฒิกกรมรักษา ได้กล่าวไว้ในหนังสือหลักการรายงานข่าว หน้า 5 ว่า ข่าว คือ รายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นจากบุคคลระดับต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญ (Significance) และเป็นที่น่าสนใจ (Interest) อันมีผลกระทบต่อคนหมู่มากในชุมชน หรือสังคม

ส่วนนักวารสารศาสตร์ เช่น ฟิลลิป เอช. อัลท์ (Phillip H. Ault) และ เอ็ดวิน เอเมอร์รี่ (Edwin Emery) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวารสารศาสตร์และการข่าว ที่ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะ อัลท์ นั้นเป็นศาสตราจารย์ทางวารสารศาสตร์ของมหาวิทยาลัยมินเนโซตา (University of Minnesota) ในสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความ "ข่าว" ไว้ว่า

"ข่าว เป็นรายงานของเหตุการณ์หนึ่ง รายงานนั้นสามารถให้รายละเอียดเป็นที่เข้าใจได้ชัดเจนภายในระยะเวลาของการนำเสนอที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้ได้อย่างถูกต้องแล้วนำมาเรียบเรียง เขียน และรายงาน โดยมีผู้รายงานข่าวที่ได้รับการฝึกฝนแล้ว และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อให้การรายงานข่าวนั้นน่าสนใจเป็นการบริการแก่ผู้อ่าน ผู้ฟังและผู้ชม โดยสมบูรณ์"

จากความหมายนี้ สามารถแยกประเด็นอธิบายความหมายของข่าวได้เป็น 4 ลักษณะ คือ

1. "ข่าว" เป็นรายงานของเหตุการณ์หนึ่งที่กระชับ ชัดเจน จัดเสนอได้ภายในระยะเวลาอันเหมาะสม

2. ก่อนที่จะเป็นรายงานข่าว จะต้องมีการรวบรวม เรียบเรียง ข้อมูลประกอบ เหตุการณ์ในข่าวนั้นอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

3. การรายงานข่าวให้เหมาะสมกับระยะเวลาการนำเสนอได้กระชับ และชัดเจน เป็นผลเนื่องมาจากความสามารถของผู้รวบรวม เรียบเรียง ผู้เขียน และผู้รายงานข่าวนั้น

4. เนื้อเรื่องของข่าวตลอดจนแง่มุมที่นำเสนอเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชม

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ กล่าวไว้ในหนังสืออะไรเป็นข่าว หน้า 16 ว่า "ข่าวคือเรื่องราวทั้งหลายที่คนควรทราบ แต่ยังไม่ทราบ เรียกว่าข่าวทั้งสิ้น ข่าวต้องมีระดับของความ เป็นข่าวตั้งแต่ข่าวเล็กไปจนถึงข่าวใหญ่"

รศ.วิษณุ สุวรรณเพิ่ม กล่าวไว้ในหนังสือการตกแต่งต้นฉบับ หน้า 44 - 45 ว่า "ข่าวคือการรายงาน การเสนอ การแจ้งเรื่องราว การสื่อความหมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีความแปลกใหม่ เด่น เป็นความรู้ และน่าสนใจ ซึ่งได้เกิดขึ้นอย่างปัจจุบัน สด ๆ ร้อน ๆ ทันที่ทันใจ อย่างในไม่ช้า"

"ข่าว" ในความหมายอย่างแคบ มีผู้อธิบายไว้ว่า "ข่าวคือเรื่องราวซึ่งเกิดขึ้นทั่วทุกสารทิศ" (NEWS) : N มาจาก North E มาจาก East W มาจาก West และ S มาจาก South

นอกจากนี้ยังมีความหมายอย่างแคบอีกว่า "ข่าวคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ สด ๆ หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสด ๆ" และ "ข่าวคือเหตุการณ์ หรือ ข้อเท็จจริง หรือ ความคิดเห็นที่ประชาชนสนใจ" และ "ข่าวคืออะไรบางอย่างที่เกิดขึ้นแล้วเมื่อวานนี้ซึ่งท่านไม่รู้"

"ข่าว" ในความหมายอย่างกว้าง มีผู้อธิบายไว้ว่า "ข่าวคือการรายงานเหตุการณ์ หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ ที่มีความสำคัญและแปลก เป็นที่น่าสนใจของประชาชน"

คุณลักษณะของข่าว (Qualification of News)

คุณลักษณะของข่าว หรือองค์ประกอบพื้นฐานของข่าวที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย

1. เหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริง (Facts)
2. ความสนใจ หรือความน่าสนใจ (Interest)
3. ผู้อ่าน หรือผู้รับสาร (Reads or Receivers)

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ จะต้องมีความสัมพันธ์กัน คือ มีเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยเหตุการณ์และข้อเท็จจริงนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจต่อผู้อ่าน ผู้ชม ผู้ฟังมากที่สุดจึงจะนำมารายงานข่าว

องค์ประกอบของข่าว (Elements of News)

เนื่องจากในแต่ละวันมักจะมีเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนไม่สามารถนำเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเหล่านั้นมารายงานได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการคัดเลือกเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การคัดเลือกข่าว (News Judgement) โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงว่ามีคุณค่าทางข่าว (News Value) สูงเพียงพอที่จะได้รับการพิจารณานำมารายงานเป็นข่าวต่อไปหรือไม่

องค์ประกอบของข่าว มีดังต่อไปนี้

1. ความรวดเร็ว (Immediacy) หัวใจสำคัญของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวขึ้นอยู่กับ "การเสนอข่าวให้เร็วที่สุด"

2. ความใกล้ชิด (Proximity or Nearness) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับผู้รับสาร (ผู้ชม ผู้ฟัง ผู้อ่าน) ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3. ความสำคัญ หรือความเด่น (Prominence) หมายถึงบุคคลสำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี เมื่อบุคคลนั้น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ก็ย่อมได้รับความสนใจจากประชาชนโดยทั่วไป ความเด่นนี้รวมถึงสถานที่สำคัญ วัตถุล้ำค่า เป็นต้น

4. ผลกระทบกระเทือน (Consequence) เหตุการณ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชน หรือความรู้สึกของสังคม หรือต่อการค้าทางซีพของประชาชนเป็นจำนวนมากมักได้รับการพิจารณาที่จะเสนอเป็นข่าวมากกว่า

5. ความมีเงื่อนงำ หรือ ความลึกลับซ่อนเงื่อน (Suspense or Mystery) หมายถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะปิดบัง หรือซ่อนเงื่อนงำของข้อเท็จจริง หรือปิดบังข้อสำคัญ เปิดเผยบางส่วนหรืออาจไม่เปิดเผยเลย เมื่อมีเรื่องราวเกิดขึ้นแล้ว ไม่อาจบอกได้ในขณะนั้นว่าอะไรคือสาเหตุของเรื่อง ต้องใช้เวลาคลี่คลายเรื่องให้กระจ่าง จนทำให้เกิดความสงสัย เข้าใจผิดไปต่าง ๆ นานา จนกระทั่งสื่อมวลชนเข้ามาเป็นตัวเปิดเผยความจริง เช่น ข่าวการฆาตกรรมทางการเมือง การลอบวางระเบิด การทุจริตคอร์รัปชัน หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีผู้ใดคาดหมายมาก่อน เช่น การแอนนาหัวตะกวดมาปล่อยที่หน้าทำเนียบรัฐบาล เป็นต้น

6. ความผิดปกติหรือความแปลกประหลาด (Unusualness or Oddity) มนุษย์มักให้ความสนใจสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เหตุการณ์ หรือเรื่องราว หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ หรือสังคม ที่เกิดขึ้นผิดปกติ

7. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งทางความคิด หรือผลประโยชน์ หรือความเชื่อเป็นเรื่องธรรมดาของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชาติ และระดับโลก ซึ่งบางครั้งอาจสร้างปัญหาได้ต่าง ๆ กัน ดังนั้นองค์ประกอบข้อนี้จึงต้องมีหลักพอสมควรในการนำปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาพิจารณาประกอบกับความขัดแย้งด้วย เช่น ขัดแย้งแล้วมีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมโดยรวมหรือไม่ ? เป็นต้น

8. อารมณ์ (Emotions) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด เป็นผลโดยตรง และกระทบความรู้สึกของผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์

ร่วมกันของคนในสังคม และในมนุษยชาติ ยิ่งจุดสะท้อนอารมณ์ขยายวงกว้างออกไป ยิ่งก่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้นเท่านั้น อารมณ์ที่ว่านี้อาจจะเป็นเศร้าโศก ตลกขบขัน ความน่าสนใจ ความยินดี ความปลานปล้ำ ฯลฯ

9. องค์ประกอบทางเพศ (Sex) ธรรมชาติของมนุษย์มักสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับเพศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของเพศเดียวกัน หรือเรื่องราวของต่างเพศ รวมถึงเรื่องราวที่ผิดปกติทางเพศด้วย

10. ความก้าวหน้า (Progress) มนุษย์มีความพยายามที่จะเอาชนะธรรมชาติอยู่เสมอ จึงได้มีการคิดค้น ค้นคว้าทดลองหาวิธีการใหม่ ๆ หรือหาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เทคโนโลยีการสื่อสาร การเงินการธนาคาร ฯลฯ ความก้าวหน้าทั้งหลายที่เกิดขึ้น บางครั้งก็ทำให้ประชาชนทั่วโลกสนใจได้ จึงถือว่าเป็นเรื่องราวที่มีคุณค่าทางข่าวเช่นกัน

11. ความเปลี่ยนแปลง (Change) ในสังคมมนุษย์ย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อาจจะเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น มนุษย์จำเป็นต้องให้ความสนใจเช่นกัน เพราะอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์ประกอบของการคัดเลือกข่าว นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น นโยบายของสื่อมวลชนแต่ละประเภท หรือประเภทเดียวกันแต่ต่างสังกัด ทัศนคติของเจ้าของและกองบรรณาธิการ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ระบบการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงเนื้อหาที่การโฆษณา และระดับความสนใจของผู้รับข่าวสารด้วย

คุณภาพของข่าว (Quality of News)

ก่อนที่จะรายงานเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ผ่านสื่อมวลชนออกไปนั้น จะต้องมีการพิจารณาคุณภาพของข่าว ซึ่งประกอบด้วย

1. ความถูกต้องครบถ้วน (Accuracy) หมายถึงข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวที่ปรากฏในข่าวที่จะนำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนใดก็แล้วแต่ จะต้องถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นชื่อ ยศ ตำแหน่ง อายุ อาชีพ สถานที่ ที่อยู่ วัน เวลา ค่าแถลง คำประกาศ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่ส่งผลร้ายไปสู่ตัวบุคคลที่ตกเป็นข่าว และการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีต่อบรรณาธิการ
2. สมดุลและเที่ยงธรรม (Balance and Fairness) หมายถึงข่าวที่จะนำเสนอจะต้องให้ความสำคัญแก่คู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย ที่มีความขัดแย้งกัน ได้เสนอประเด็นสำคัญที่เป็นความคิดเห็น หรือเป็นข้อเท็จจริงของฝ่ายตนเอง โดยจะต้องอยู่ในลักษณะที่สมดุลกันเป็นสำคัญด้วย
3. เที่ยงตรง หรือ ภาวิสัย (Objectivity) หมายถึงการรายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา อย่างปราศจากอคติ และไม่ควรถอดแทรกความคิดเห็นของผู้สื่อข่าว หรือผู้เขียนข่าว หรือผู้รายงานข่าวเข้าโดยมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้อง
4. ง่าย กะทัดรัด และชัดเจน (Simplicity, Conciseness and Clearness) หมายถึงข่าวที่เขียนขึ้นนั้นจะต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำสั้นวนที่เข้าใจง่าย มีความกะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ และจะต้องกระชับแจ่มชัดเจน ไม่กำกวม หรือมีความหมายหลายแง่
5. ทันต่อเหตุการณ์ (Recentness) หมายถึงข่าวที่นำเสนอจะต้องมีความทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ แม้ว่าจะไม่มีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นเลยก็ตาม แต่อาจนำข้อเท็จจริงที่เหมาะสมและถูกต้องกับกาลเวลาในปัจจุบัน และต้องเป็นที่สนใจของประชาชนโดยทั่วไปมาเสนอเป็นข่าวได้ เช่น ขณะมีการปรับโครงสร้างการเงินเดือนข้าราชการ แม้ว่าจะยังไม่ได้มีการประกาศใช้ แต่ค่าครองชีพและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคขยับตัวสูงขึ้นล่วงหน้าแล้ว

ชนิดของข่าว (Kind of News)

ข่าวที่ปรากฏตามสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ประกอบไปด้วยข่าวหลายชนิด ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการรายงานเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด ก็จะเรียกว่าเป็นข่าวชนิดนั้น ๆ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ชาวการเมือง เป็นชาวที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การบริหารงานของรัฐบาล และหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล การเลือกตั้ง เป็นต้น
2. ชาวเศรษฐกิจ เป็นชาวเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจที่กระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ การขึ้นหรือลดดอกเบี้ยเงินฝาก-เงินกู้ของธนาคาร และรายงานการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ ฯลฯ
3. ชาวสังคม เป็นการรายงานชาวเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของบุคคลในสังคมให้ได้รับสารได้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคม
4. ชาวอาชญากรรม เป็นชาวที่เกี่ยวกับการฆาตกรรม จี้ ปล้น ลักพา เรียกค่าไถ่ ลักลอบค้ายาเสพติด การปลอมแปลง การกระทำที่ผิดกฎหมาย ฯลฯ
5. ชาวศาล เป็นชาวเกี่ยวกับการพิพากษาคดีของศาลทั่วประเทศ ทั้งทางอาญาและทางแพ่ง เพื่อจัดความขัดแย้งในสังคม และให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกคนที่มีข้อพิพาท
6. ชาวบันเทิง เป็นชาวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของวงการบันเทิง
7. ชาวกีฬา เป็นการรายงานเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ทั้งขณะแข่งขัน ก่อนแข่งขัน และหลังจากการแข่งขัน
8. ชาวสตรี เป็นชาวเกี่ยวกับกิจกรรมของสตรี และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับแฟชั่นเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ฯลฯ
9. ชาวพยากรณ์อากาศ เป็นการรายงานเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ
10. ชาวการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เป็นชาวเกี่ยวกับแวดวงการศึกษาทั้งในด้านการจัดระบบการศึกษาของภาครัฐและเอกชน รวมถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศ
11. ชาวการประชุม ปาฐกถา และการสัมมนา ของบุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่มี ความสำคัญและมีชื่อเสียง โดยอาจมีการกล่าวถึงสิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจอยู่ในขณะนั้น ๆ
12. ชาวอุบัติเหตุเพลิงไหม้ และภัยพิบัติ เป็นชาวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแล้ว รายงานให้ผู้รับสารทราบว่าเกิดจากอะไร ใคร ทานม ที่ไหน อย่างไร มีผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต มากน้อยเพียงใด

ประเภทของข่าว (Category of News)

ประเภทของข่าวสามารถแบ่งได้ตามระดับของข่าว ระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้รับสาร และลักษณะการได้มาของข่าว ดังนี้คือ

1. ระดับของข่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 1.1 ข่าวหนัก (Hard News) ข่าวที่มีเนื้อหาสาระมุ่งให้ความรู้มากกว่าความบันเทิง เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ผู้รับสารต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ จึงจะเข้าใจ หรือต้องนำไปคิดไตร่ตรองหลังจากรับสารแล้ว
 - 1.2 ข่าวเบา (Soft News) ข่าวที่มีเนื้อหาสาระมุ่งให้ความบันเทิงมากกว่าความรู้ เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ให้ความรู้สึกทางอารมณ์มากกว่าที่จะสร้างภูมิปัญญา ผู้รับสารไม่จำเป็นต้องมีภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ก็สามารถเข้าใจได้ทันทีหลังรับสาร
2. ระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้รับสาร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - 2.1 Immediate Reward News หมายถึง ข่าวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกพึงพอใจ และตอบสนองในทันทีทันใดหลังจากที่รับสารแล้ว เช่น อ่าน ดู และฟังแล้วรู้สึกสนุกสนาน โศกเศร้า ฯลฯ ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ บันเทิง กีฬา สังคม ฯลฯ
 - 2.2 Delayed Reward News หมายถึง ข่าวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกตอบสนองช้าเมื่อรับสารแล้ว ทั้งนี้เพราะผู้รับสารต้องใช้เวลาประกอบการคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในข่าวนั้น ๆ เป็นอย่างมาก ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ ต่างประเทศ การศึกษา ฯลฯ
3. ลักษณะการได้มาของข่าว แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้
 - 3.1 ข่าวแสวงเอง (Active News) หมายถึง ข่าวที่ได้มาจากการที่ผู้สื่อข่าวต้องออกไปแสวงหา หรือรวบรวมมาด้วยตนเอง โดยการสื่อข่าวตามสถานที่ต่าง ๆ หรือบุคคลที่เป็นแหล่งข่าว

- 3.2 ข่าวสำเร็จ (Passive News) หมายถึง ข่าวที่ได้มาจากเอกสารที่ส่งมายังสำนักงานข่าว หรือองค์กรสื่อมวลชน โดยผู้สื่อข่าวไม่ต้องออกไปแสวงหา หรือรวบรวมด้วยตนเอง ได้แก่ เอกสารข่าวประชาสัมพันธ์ (Press Release) ข่าวแจก (News Release) ของหน่วยงานต่าง ๆ หรืออาจจะเป็นประกาศ แถลงการณ์ ฯลฯ ซึ่งในบางครั้งข่าวเหล่านี้อาจเป็นเบาะแส (News Tip) ที่ดี สามารถนำมาปรับปรุง และแสวงหารายละเอียดข้อเท็จจริงต่อไปจนเป็น Active News ได้

การสื่อข่าว

การสื่อข่าว หมายถึงการปฏิบัติงานทางด้านวารสารศาสตร์ ซึ่งมีกระบวนการในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูล ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการสื่อข่าวที่จะต้องทำการค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถกระทำได้ดังนี้ คือ

- 1.1 การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวประจำ (Beats) ผู้สื่อข่าวคนใดได้รับมอบหมายให้ไปทำข่าวประจำที่แหล่งข่าวใดก็ตาม ผู้สื่อข่าวคนนั้นต้องทำความรู้จักกับแหล่งข่าวประจำนั้น ๆ ด้วย เช่น ประจำอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย ก็ต้องรู้ว่าองค์กรกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วยหน่วยงานย่อยอะไรบ้าง แต่ละหน่วยงานมีใคร เป็นผู้รับผิดชอบ รู้ชื่อ ยศ ตำแหน่ง ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้สะดวก การแสวงหาข้อมูลวิธีนี้อาจใช้การสัมภาษณ์แหล่งข่าวจากการสังเกตการณ์ของผู้สื่อข่าวเอง ฯลฯ

- 1.2 การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากเอกสารบันทึก (Documents) เอกสารบันทึกนี้เป็นข้อมูลอีกแหล่งหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เขียนประกอบการรายงานข่าวให้มีสีสันชวนติดตามได้ โดยเฉพาะถ้าเป็นรายงานข่าวเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล หรือเหตุการณ์ที่มีความสำคัญหรือความเด่นเป็นองค์ประกอบหลักในข่าวนั้น ๆ เอกสารบันทึกในข้อนี้ได้แก่เอกสารบันทึกของศาล เอกสารบันทึกของตำรวจเอกสารบันทึกทางธุรกิจ เอกสารบันทึกส่วนบุคคล (สามารถนำมาใช้ประกอบการเขียนข่าวการให้สัมภาษณ์ของผู้ใกล้ชิดบุคคลที่เป็นข่าวได้)
- 1.3 การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากห้องสมุดหนังสือพิมพ์ (Morgue) ห้องสมุดหนังสือพิมพ์เป็นสถานที่เก็บแฟ้มข่าว (Files) สำคัญ ๆ ที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เรียกว่า "ข่าวตัด" (Clipping) รวมทั้งเอกสารข้อมูลที่มีประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์และบุคคลมากมาย จึงนับเป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าแหล่งหนึ่ง
- 1.4 การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากหนังสืออ้างอิง หนังสืออ้างอิงหลาย ๆ ชนิด สามารถนำเอาข้อมูลมาใช้เสริมให้ข่าวมีความถูกต้องและครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เช่น หนังสือสารานุกรม (Encyclopedia) หนังสือรวบรวมเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก หนังสือรวบรวมโศกนาฏกรรม และสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญ รวมถึงรายงานประจำปีต่าง ๆ ฯลฯ
- 1.5 การค้นคว้าและแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากข้อมูลสถิติ (Statistic Data) เนื่องจากการรายงานข่าวในปัจจุบันมีความเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น ข้อมูลตัวเลขทางสถิติ แผนภูมิ กราฟ มีความจำเป็นมากขึ้นที่ตองนำเสนอต่อผู้รับสาร เพราะจะทำให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือ และมีความถูกต้อง และสามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. การประเมินคุณค่าทางข่าว หลังจากที่ได้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาแล้ว จำเป็นต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาประเมินคุณค่าทางข่าว โดยยึดหลักองค์ประกอบของข่าวและปัจจัยอื่น ๆ ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น
3. การตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน หลังจากคัดเลือกข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจด้วยวิธีดูองค์ประกอบของข่าวและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ก็จะถึงขั้นตอนของการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดต่าง ๆ ให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยยึดหลักคุณภาพของข่าว คือ ถูกต้องครบถ้วน สมดุล และเที่ยงตรงหรือภาววิสัย ง่าย กะทัดรัด และชัดเจน รวมถึงทันต่อเหตุการณ์ตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในข่าวที่จะนำเสนอ
4. การเขียนข่าว หลังจากเสร็จ 3 ขั้นตอนแรกแล้วให้นำข้อมูลที่จะใช้ในการเขียนข่าวมาแยกแยะประเด็นที่จะเขียนก่อน-หลัง โดยอาศัยโครงสร้าง และรูปแบบของการเขียนข่าว ซึ่งมีดังต่อไปนี้
 - 4.1 โครงสร้างของการเขียนข่าวโดยพื้นฐานประกอบด้วย 3 ส่วน สำคัญ คือ
 - 4.1.1 ความนำ หรือ วรรคนำ (Lead) หรือโพรย (Intro)
 - 4.1.2 ส่วนเชื่อม หรือ ความเชื่อม (Neck, Bridge)
 - 4.1.3 เนื้อข่าว หรือ เนื้อเรื่อง (Body, Details)
 - 4.2 รูปแบบของการเขียนข่าว จากโครงสร้างของการเขียนข่าวทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาเขียนข่าวได้ 3 รูปแบบ เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ และกระตุ้นความสนใจของรับสาร คือ
 - 4.2.1 แบบพีระมิดหัวกลับ (Inverted Pyramid)
 - 4.2.2 แบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright Pyramid)
 - 4.2.3 แบบผสม (Combination)

โครงสร้างของการเขียนข่าว

ความนำ หรือ บรรณานำ หรือ โปรัย (Lead, Intro) เป็นข้อความ หรือเนื้อเรื่องย่อ ๆ ของข่าวที่อยู่ย่อหน้าแรกของข่าวแต่ละข่าว ในบรรณานำนี้จะมีประเด็นหรือเรื่องราวสำคัญเท่าที่จำเป็นที่จะบอกกับผู้รับสารให้ได้ทราบเรื่องราวได้อย่างกระชับและรวดเร็วที่สุด ทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจที่จะติดตามข่าวสารนั้นต่อไปในรายละเอียด

โดยทั่ว ๆ ไปการเขียนบรรณานำมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร
2. ประหยัดเวลาของผู้รับสาร คือทำให้ผู้รับสารทราบเนื้อหาสำคัญของข่าวได้ในระยะเวลาสั้น ๆ
3. สรุปประเด็นหรือสาระสำคัญของข่าวให้ผู้รับสารได้ทราบอย่างกระชับ และกระจ่างชัดเจนที่สุด

การเขียนบรรณานำ มักเริ่มด้วยการเขียนที่ประเด็นหรือเนื้อหาที่มีความสำคัญและน่าสนใจที่สุดก่อน แล้วตามด้วยประเด็นที่สำคัญรองลงมา แต่ไม่มีการยึดถือหลักการที่แน่นอนตายตัวขึ้นอยู่กับลีลาการเขียนและประสบการณ์ของผู้เขียนแต่ละคน แต่ถ้าหากเป็นบรรณานำของข่าววิทยุกระจายเสียง และข่าววิทยุโทรทัศน์มักจะไม่มีย่อยประเด็นนัก เนื่องจากเวลาในการนำเสนอข่าวที่มีค่อนข้างจำกัด หากบรรณานำมีหลายประเด็นเนื้อหาของข่าวก็จะต้องให้รายละเอียดในแต่ละประเด็นเหล่านั้นให้ครบ ซึ่งอาจทำให้เนื้อหาของข่าวยาวจนผู้ชมผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายได้

อย่างไรก็ตาม ในการเขียนบรรณานำพอที่จะยึดหลักประการหนึ่งได้ก็คือ จะต้องมีความสมบูรณ์ สามารถตอบคำถามให้กับผู้รับสาร (ผู้ชม ผู้ฟัง ผู้อ่าน) ได้ ให้เปรียบตัวผู้เขียนข่าวหรือผู้สื่อข่าวเป็นผู้รับสาร แล้วถามตัวเองว่าอยากรู้อะไร เกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และทำไม ตลอดจนต้องระลึกอยู่เสมอว่า บรรณานำเป็นจุดแจดอกสำคัญที่จะนำให้ผู้รับสารที่ไม่รู้อะไรสามารถรับรู้ได้ตามความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็น

วรรณคดี หรือปรยนี้สามารถแบ่งได้ 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. วรรณคดีแบบสรุป (Summary Lead)
2. วรรณคดีแบบอื่น ๆ

วรรณคดีแบบสรุป (Summary Lead) หรือเรียกว่า 5 W + 1 H ซึ่งประกอบด้วย

- Who Lead เน้นความสำคัญของตัวบุคคล กลุ่มคน นิตบุคคล หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับข่าว
- What Lead เน้นความสำคัญของเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และถูกรายงานเป็นข่าว
- Where Lead เน้นความสำคัญของสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ หรือสถานประกอบการ ฯลฯ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข่าว
- When Lead เน้นความสำคัญของเวลาที่เหตุการณ์ขึ้น หรือที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือเกิดไปแล้วในอดีต
- Why Lead เน้นความสำคัญของความมีเหตุมีผลของเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
- How Lead เน้นความสำคัญของการเสนอรายละเอียดของเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่าเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร

วรรณคดีแบบอื่น ๆ มีดังต่อไปนี้ คือ

1. วรรณคดีแบบภาพพจน์ (Picture of Colorful Lead) เป็นการเน้นให้ผู้รับสารเห็นถึงภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เสมือนหนึ่งว่าผู้รับสารได้เห็นเหตุการณ์ หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

2. **วรรณกรรมแบบเปิดรื้อน (Punch Lead)** เน้นข้อความที่ใช้คำบ่งบอกถึงความหนักแน่น (Strong word) เพื่อให้ผู้รับสาร (ผู้ดู ผู้ฟัง ผู้อ่าน) รู้สึกว่าเป็นเรื่องจริงจัง มีน้ำหนัก

3. **วรรณกรรมแบบเปรียบเทียบ หรือขัดแย้ง (Contrast Lead)** เน้นให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคล คณะบุคคล หรือระหว่างสถาบัน ในประเด็นที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้รับสารได้

4. **วรรณกรรมแบบคำถาม (Question Lead)** เน้นให้เห็นเหตุการณ์บางอย่างที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้เพราะขณะที่เสนอข่าวยังไม่ทราบคำตอบที่แน่นอนเกี่ยวกับเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ

5. **วรรณกรรมแบบภูมิหลัง (Background Lead)** เน้นให้ทราบข้อเท็จจริงที่เป็นภูมิหลังของเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับสารจะได้ประหยัดเวลาในการนึกทบทวนความจำ

6. **วรรณกรรมแบบอัญพจน์ (Quotation Lead)** เน้นคำพูดของบุคคลที่พูดหรือให้สัมภาษณ์ หรืออาจจะเป็นข้อความสำคัญ ๆ จากเอกสาร รายงาน แถลงการณ์ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อให้ผู้รับสารมีความรู้สึกเหมือนได้ฟังจากผู้พูดเอง

การเขียนวรรณคดี มีหลักเกณฑ์ที่ควรปฏิบัติดังนี้ คือ

1. เขียนเฉพาะประเด็นที่สำคัญเท่านั้น เพื่อตอบสนองความสนใจของผู้รับสาร
2. เริ่มต้นด้วยประเด็นที่มีความสำคัญและน่าสนใจที่สุดก่อน แล้วค่อยตามด้วยประเด็นรอง
3. เขียนด้วยประโยคสั้น ๆ แต่ได้ใจความ กระชับ ชัดเจน
4. เริ่มต้นด้วยคำเฉพาะที่เกี่ยวกับตำแหน่ง อาชีพ หรืออาจจะเป็นฉายาของบุคคล หรือสถานที่สำคัญ ๆ ที่ผู้รับสารรู้จักกันดีอยู่แล้ว
5. สลีลาการเขียนจะต้องมีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวด้วย

ส่วนเชื่อม หรือความเชื่อม (Neck or Bridge) เป็นข้อความสั้น ๆ ที่เชื่อมระหว่างวรรคหน้ากับเนื้อข่าว เพื่อให้ข่าวนั้นมีเนื้อข่าวที่เชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน โดยปกติแล้วส่วนเชื่อมนี้จะมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อขยายรายละเอียดของบุคคลหรือสถานที่ ที่กล่าวเอาไว้ในวรรคหน้านั้นเอง
2. เพื่อเพิ่มความเต็มให้ผู้รับสารได้ทราบเรื่องราวโดยย่อจากที่เคยมีการเสนอเป็นข่าวไปก่อนแล้ว

วิธีการเขียนส่วนเชื่อม ส่วนใหญ่มักจะใช้ชื่อบุคคลที่ให้ข่าว ชื่อสถานที่ แหล่งข่าว วัน เวลา ที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นข่าว หรืออาจเป็นการให้ความโดยย่อ ๆ ของเรื่องราวที่เคยเป็นข่าวมาก่อนแล้วก็ได้

เนื้อข่าว หรือเนื้อเรื่อง (Body or Details) เป็นส่วนของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ และมีการประเมินคุณค่าทางข่าว ตรวจสอบความถูกต้อง และมีการแยกแยะประเด็นแล้ว โดยนำข้อมูลทั้งหมดนั้นกระทำดังนี้

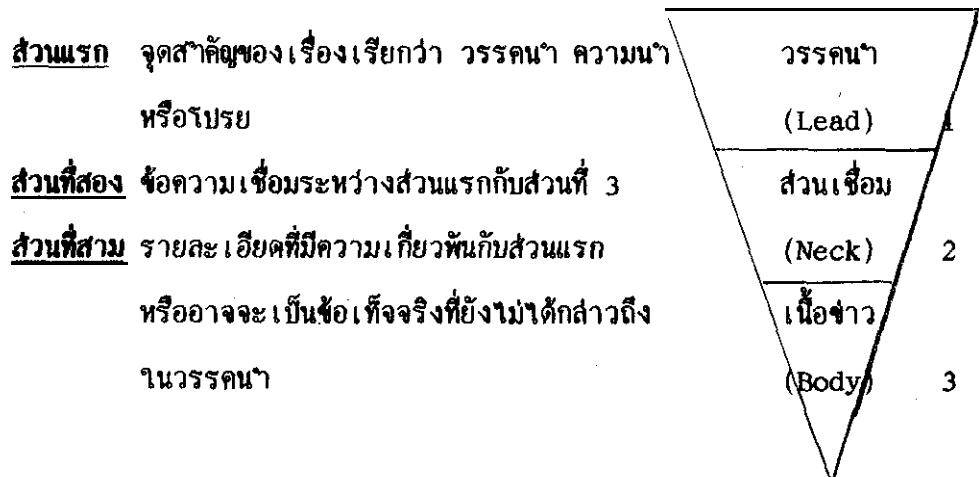
1. อธิบายหรือขยายรายละเอียด ข้อความ หรือประเด็นที่กล่าวไว้ในวรรคหน้า
2. เพิ่มข้อเท็จจริงที่ยังไม่ได้กล่าวถึงไว้ในวรรคหน้าก็ได้ หากเป็นข้อมูลที่ สามารถนำมาประกอบข่าวได้

วิธีการเขียนเนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่อง

นำข้อมูลที่รวบรวมและผ่านการประเมินคุณค่า ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง และแยกแยะประเด็นแล้วมาทั้งหมด เขียนเป็นข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายรายละเอียดเนื้อหาหรือประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในวรรคหน้าให้ครบทุกประเด็น และหากมีข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวอยู่ในวรรคหน้า แต่สามารถนำมาใช้ประกอบในข่าวนั้นได้ ก็ให้นำข้อมูลนั้น ๆ มาเขียนต่อ ๆ กันไป แต่ข้อสำคัญการเขียนเนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่องนี้ จะต้องไม่เขียนข้อความติดกันเป็นพริคินย่อหน้าเดียวกันทั้งหมด หากแต่จะต้องมีการแบ่งออกเป็นหลายย่อหน้า เพื่อความสะดวกสบายแก่ผู้รับสาร และเพื่อสามารถแยกแยะเรื่องราวในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข่าวนั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น

รูปแบบของการเขียนข่าว จากโครงสร้างของการเขียนข่าวข้างต้น อาจนำมาเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ (Inverted Pyramid) มักจะเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงประเด็นสำคัญของเรื่องก่อน แล้วตามด้วยประเด็นที่มีความสำคัญรองลงมาตามลำดับ แต่ในกรณีที่ข่าวยาวมากอาจจะต้องตัดข้อเท็จจริงหรือเนื้อหาที่มีความสำคัญน้อย ๆ ทิ้งก็ได้ การเขียนข่าวแบบนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

การเขียนส่วนแรก เป็นการเขียนวรรคหน้าที่กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญที่สุดของเรื่องก่อน แล้วตามด้วยประเด็นที่สำคัญรองลงมาตามลำดับ การเขียนวรรคหน้าในรูปแบบพีระมิดหัวกลับนี้ นิยมเขียนวรรคหน้าแบบสรุปมากกว่าวรรคหน้าแบบอื่น ๆ ทั้งนี้โดยยึดหลักความสนใจของผู้รับสารที่อยากทราบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเมื่อไร

การเขียนส่วนที่ 2 เป็นส่วนเชื่อมระหว่างวรรคหน้ากับเนื้อข่าว ส่วนใหญ่มักจะเป็นข้อความที่ขยายความในประเด็นแรกซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง

การเขียนส่วนที่ 3 เป็นส่วนของการเขียนเนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่องจากข้อมูลที่รวบรวมมา การเขียนในส่วนเนื้อหานี้มักนิยมเขียนได้ 2 รูปแบบ คือ

1. แบบถือความสำคัญเป็นหลัก (Significant Details) เริ่มต้นที่การเขียนเนื้อหาให้ขยายรายละเอียดสำคัญที่สุดที่กล่าวไว้ในวรรคหน้า แล้วจึงเขียนเนื้อหาขยายรายละเอียดประเด็นสำคัญ ๆ รองลงมา การเขียนแบบนี้มีวิธีการเขียนที่แยกย่อยลงไปอีก คือ

1.1 การเขียนตามลีลาของเรื่อง ซึ่งแบ่งเป็น

1.1.1 การเขียนข้อเท็จจริงทั่ว ๆ ไป (Fact Story) การเขียนแบบนี้มักใช้กับการเขียนข่าวที่มีเนื้อหาง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน และเป็นข่าวสั้น ซึ่งบางข่าวอาจจะมีสถิติหรือตัวเลขอยู่ด้วย

1.1.2 การเขียนลีลาการเคลื่อนไหว (Action Story) มักนิยมใช้กับการเขียนข่าวอุบัติเหตุต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารทราบข้อเท็จจริงล้วน ๆ แบบตรงไปตรงมาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1.1.3 การเขียนคำพูดหรือคำปราศรัย (Quote Story) มักใช้กับการเขียนข่าวพระราชดำรัส พระบรมราชโองการ หรือคำปราศรัย คำแถลงการณ์ และคำพูดจากการให้สัมภาษณ์ของบุคคลสำคัญ ๆ โดยคัดเอาเฉพาะถ้อยคำที่สำคัญ และนำเสนอจนอ่านเสนอเท่านั้น ในประเด็นนี้สามารถเสนอได้ 2 ลักษณะ คือ

ก. การยกคำพูดมาโดยตรง (Direct Quote) จะมีเครื่องหมายคำพูด หรือเลขใน " " กำกับอยู่ และจะต้องมีการบอกแหล่งที่มาของคำพูดหรือข้อความที่ยกมาให้ผู้รับสารทราบด้วยว่าเป็นคำพูดของใคร

ข. การสรุปคำพูดของผู้พูด โดยใช้ภาษาของผู้เขียนข่าวเอง แบบนี้จะไม่มีการใช้เครื่องหมายคำพูดหรือเลขในกำกับ (Indirect Quote) แต่จะต้องระวังรักษาข้อเท็จจริงเดิมของผู้พูดไว้ จะต้องไม่มีการแต่งเติมใด ๆ ทั้งสิ้น และต้องมีการบอกแหล่งที่มาของคำพูดด้วยเช่นเดียวกัน

1.2 การเขียนตามเนื้อหาของเรื่อง อาจจะเป็นหลายเนื้อหา (Complex or Several Incident) หรือเนื้อหาเดียว (Single Incident) ซึ่งมีรูปแบบการเขียนดังนี้

1.2.1 การเขียนข่าวเนื้อหาเดียว มักใช้กับการเขียนข่าวที่มีเนื้อหาง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อน และเป็นข่าวสั้น เช่นเดียวกับการเขียนข่าวแบบข้อเท็จจริงทั่วไป แบบลีลาการเคลื่อนไหว และแบบคำพูดหรือคำปราศรัย

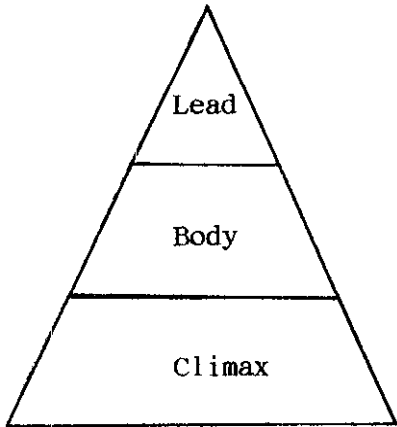
1.2.2 การเขียนข่าวหลายเนื้อหา มักใช้กับการเขียนข่าวที่มีเนื้อหา มาก และสลับซับซ้อน มีรายละเอียดมาก การเขียนข่าวแบบนี้เริ่มด้วยวรรคหน้าแบบสรุป โดยมีประเด็นเรียงตามลำดับ ความสำคัญในย่อหน้าแรก (ย่อหน้าวรรคหน้า) ย่อหน้าต่อมา เป็นส่วนเชื่อม และตามด้วยเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่ยายรายละเอียดประเด็นแรกในวรรคหน้า ซึ่งอาจจะเป็นอีกหนึ่งย่อหน้าหรืออยู่หน้าย่อหน้าเดียวกับส่วนเชื่อมก็ได้ และในย่อหน้าต่อมาก็เป็นส่วนเนื้อหาที่ยายรายละเอียดประเด็นสำคัญ รองลงมาตามลำดับ

2. แบบถือเวลาเป็นหลัก การเขียนข่าวแบบนี้มักเริ่มต้นด้วยวรรคหน้าแบบสรุป เช่นเดียวกับการเขียนแบบถือความสำคัญเป็นหลัก แต่ต่างกันอย่างชัดเจนที่ส่วนของเนื้อหา (Body) ของข่าว เพราะส่วนนี้จะเริ่มด้วยการลำดับเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน - หลัง นำมาได้คำนึงถึงประเด็นสำคัญแบบถือความสำคัญเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้น อาจจำเป็นต้องบอกผู้รับสารให้ทราบว่าเหตุการณ์นั้นเริ่มต้นเมื่อไร และมีเหตุการณ์ต่อเนื่องกันไปอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้เข้าใจเรื่องราวง่ายขึ้น

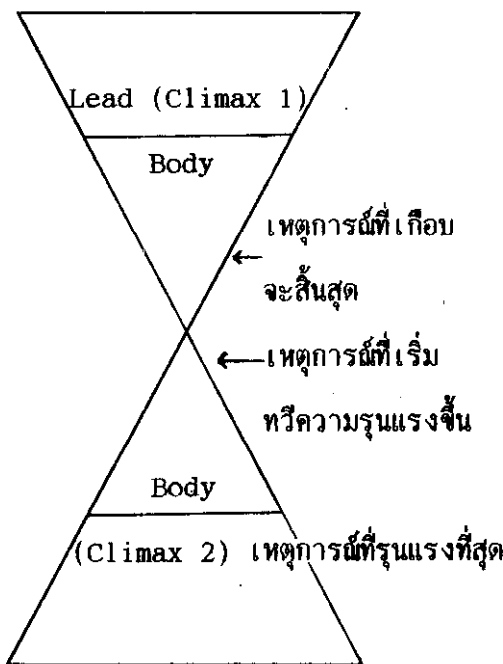
2. การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง (Upright Pyramid) การเขียนข่าวรูปแบบนี้ส่วนใหญ่มักใช้กับการเขียนข่าวสั้น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องตลกหรือขบขัน เข้าใจได้ไม่ยาก ไม่สลับซับซ้อน โดยมีประเด็นสำคัญที่สุด (Climax) อยู่ท้ายสุด หรือในตอนจบของข่าว ทั้งนี้เพื่อทำให้

ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราวได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ลีลาการเขียนประเภทนี้จะเหมือนกับการเขียนเรื่องสั้น

วิธีการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้งนี้ เริ่มต้นด้วยความน่าที่เป็นส่วนน่าเรื่องเท่านั้น ไม่เข้าประเด็นที่สำคัญมากนัก แล้วค่อย ๆ เพิ่มประเด็นที่สำคัญของเรื่องขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงประเด็นสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นการคลาบบรรยากาศให้ผู้รับสารได้ทราบในตอนจบ

3. แบบผสม (Combination) การเขียนข่าวรูปแบบนี้ มักนิยมใช้กับการเขียนข่าวที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นแบบสลับซับซ้อน โดยมีเหตุการณ์ที่รุนแรงในตอนแรก และมีที่ท่าว่าเหตุการณ์นั้นจะสิ้นสุดลง แต่กลับมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นถึงขั้นรุนแรงที่สุดอีก

วิธีการเขียนข่าวแบบผสมนี้ เป็นรูปแบบของการผสมผสานระหว่างพีระมิดหัวกลับกับพีระมิดหัวตั้ง โดยเริ่มจากรรรคาน่าที่มีประเด็นสำคัญของเหตุการณ์แรก แล้วตามด้วยเนื้อข่าวซึ่งขยายประเด็นต่าง ๆ ในวรรคานทั้งหมดแล้ว ต่อมาจึงเริ่มที่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาอีกอย่างหนึ่งแบบต่อเนื่อง และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงเหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุด

กายภาพของข่าวสั้นและข่าวยาว

วิธีการเขียนข่าวตามแบบสากล นิยมแบ่งข่าวออกเป็นสั้น ๆ แตกต่างกันไป แล้วแต่ว่าจะเป็นข่าวสั้นหรือข่าวยาว

ข่าวสั้น เป็นข่าวที่มีเนื้อหาสาระไม่มาก สามารถเขียนให้จบได้ภายในย่อหน้าเดียว และเป็นย่อหน้าที่ไม่ยาวด้วย ข่าวสั้นนี้สามารถพบได้ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ในหนังสือพิมพ์จะพบข่าวสั้นในคอลัมน์ "ข่าวสั้น" บ้าง "ข่าวย่อ" บ้าง

กายภาพของข่าวสั้น จะมีส่วนประกอบ 2 ประการ คือ

1. พาดหัวข่าว (Headline)
2. เนื้อข่าว (Body)

ตัวอย่างข่าวสั้น

หม้อแปลงระเบิดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย Headline

เมื่อเวลา 19.30 น. วันที่ 11 ธันวาคม ได้เกิดเหตุเสียงดังกึกก้องคล้ายเสียงระเบิดขึ้นที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร สร้างความตกตะลึงให้กับประชาชนที่จับจ้องดูยานเป็นจำนวนมาก หลังรับแจ้งเหตุ ร.ต.อ. วิบูลย์ ถิ่นวัฒนากุล ร้อยเวร สน.สาราญราษฎร์ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน กองสรรพาวุธ กรมตำรวจ รุดไปตรวจสอบที่เกิดเหตุพบว่า สเปคโวลต์ที่ติดอยู่กับฐานอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยแตกกระจาย มีเศษเหล็กกระจัดกระจายอยู่จำนวนหนึ่ง แรงระเบิดกินรัศมีกว้างประมาณ 5 เมตร ชิ้นส่วนเหล็กขนาดใหญ่ประมาณ 3 ชิ้น สายไฟยาวประมาณ 1 ฟุตครึ่ง จึงเก็บไว้เป็นหลักฐาน เพื่อนำไปตรวจสอบอีกครั้ง ล่าสุดพบว่าการระเบิดดังกล่าวน่าจะเป็นหม้อแปลงไฟฟ้า โดยมีประชาชนที่นั่งอยู่ที่ร้านอาหารเมฆาลัยศรแดงให้การว่า ได้ยินเสียงระเบิดอย่างรุนแรงคู่คลั่งกระจายไปทั่วบริเวณ จึงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ อย่างไรก็ตาม ไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตแต่อย่างใด ส่วนมูลค่าเสียหายอยู่ระหว่างการตรวจสอบ

Body

* รวบ บ. ต้นชื่อแซร์หวย

Headline

นายชาตชัย มุสิกนิสากร รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปิดเผย
ว่า เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายนที่ผ่านมา กระทรวงการคลังร่วมกับกองบังคับการ
สืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ (สศก.) จับกุมนางลินดา สุบรรณ ณ อยุธยา
กรรมการผู้จัดการบริษัทโบลินต้า (ประเทศไทย) ในข้อหากระทำความผิดตาม
พ.ร.ก. การกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน โดยตั้งบริษัทวงษ์มหาสมาคม
เป็นลูกเรือ และอ้างการขายล็อตเตอรี่ว่าจะมีสิทธิถูกรางวัลงวดละ 1 ใบ โดย
80% ของเงินรางวัลจะแบ่งสมาชิกเท่า ๆ กัน อีก 20% ที่เหลือจะเข้าบริษัท
สมาชิกต้องเสียค่าสมัครครั้งแรก 100 บาท ต้องจ่ายค่าล็อตเตอรี่อีกเดือนละ
300 บาท ขณะถูกจับกุมมีสมาชิกแล้ว 1,000 คน สำหรับโทษจำคุก 5-10 ปี
และปรับ 5 แสนบาทถึง 1 ล้านบาท นอกจากนี้ยังมีอีก 4-5 บริษัทที่อยู่ระหว่าง
ตรวจสอบว่ามีการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะนี้

Body

เปิดส่ง เสริมกิจการตัด-แปรรูปเหล็ก

Headline

นายสถาพร กวีदानนท์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การลงทุน (บีโอไอ) เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 25 ธ.ค. คณะกรรมการบีโอไอ
อนุมัติให้เปิดประเภทกิจการใหม่ คือกิจการตัดและแปรรูปเหล็กแผ่น เนื่องจาก
เป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนของกิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า
และยานยนต์ จึงถือเป็นกิจการที่ช่วยให้โรงงานที่ใช้เหล็กแผ่นประหยัดการลงทุน
ในด้านการซื้อเครื่องตัดเหล็กและไม่ต้องเก็บสต็อกสินค้า

Body

สำหรับสิทธิประโยชน์นี้ บีโอไอจะให้เฉพาะที่ใหม่เกี่ยวกับภาษีอากร
เท่านั้น เพราะเป็นกิจการที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ และมีส่วนประกอบที่เดิมจำนวนมาก
นอกจากนี้ยังอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งหมดได้

ข่าวสั้นแม้จะไม่มีเนื้อหามากนัก แต่ก็มีความสำคัญพอสมควรที่จะบันทึกหรือนำเสนอเป็นข่าวได้ ในทางปฏิบัติข่าวสั้นมีประโยชน์หลายประการ เช่น ใช้ไว้เติมกรณีที่ข่าวไม่เต็ม (Filler) หรือถ้าหากว่ามีหลายข่าวก็อาจนำเสนอโดยการล้อมกรอบไว้เท่ากับเป็นการสรุปข่าวปลีกย่อยไว้บริการผู้รับสาร (กรณีหนังสือพิมพ์) หากวันใดข่าวสำคัญเต็มหน้า อาจยกข่าวสั้นออกไปในวันถัดไปได้ ถ้าหากว่าข่าวชิ้นนั้นยังทันสมัยอยู่ ส่วนข่าวที่ล้าสมัยก็ตัดทิ้งไป

ข่าวยาว หมายถึง ข่าวที่มีสาระค่อนข้างมาก มีหลายเนื้อหาหลายประเด็น เวลานำเสนอต้องแบ่งเป็นหลายย่อหน้า ตั้งแต่สองย่อหน้าขึ้นไป ที่เรียกชื่อว่า "ข่าวยาว" ไม่ได้หมายความว่าข่าวนั้น ๆ ต้องยาวมากมาย เพียงแต่เป็นข่าวที่มีเนื้อหาสาระที่ได้นำเสนอเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อสะดวกในการรับสาร และสะดวกในการทำความเข้าใจ เพียงแค่นี้ก็ถือว่าเป็นข่าวยาวได้แล้ว

กายภาพของข่าวยาว จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

1. หัวข่าวหรือพาดหัวข่าว (Headline)
2. ความนำ (Lead)
3. ส่วนเชื่อม (Neck)
4. เนื้อเรื่อง (Body)

ตัวอย่างข่าวยาว

**‘แอ้ว’ บุกชัยภูมิ ดักปัญหาอีสาน
หวัง ‘สกัด’ ม็อบ**

} Headline

ชัยภูมิ * คุณหญิงแอ้วต่อนานที่มุกชัยภูมิดูพื้นที่รับฟังปัญหาของชาวอีสาน
หวังสกัดสารพัดม็อบมุกกรุง

} Lead

เวลา 09.00 น. วันที่ 25 ธันวาคม คุณหญิงสุพัตรา
มาศดิตถ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้นำคณะออกตรวจเยี่ยม
รับฟังปัญหาประชาชนใน อ.ภูเขียว อ.บ้านแท่น และอ.เกษตรสมบูรณ์
จ.ชัยภูมิ โดยไม่ได้แจ้งให้ข้าราชการส่วนใดทราบล่วงหน้า

} Neck

I

จากนั้นได้มีการประชุมชี้แจงปัญหาและปรึกษาจากส่วน-
ราชการ ผู้นำชุมชน ตำบล หมู่บ้าน ของ อ.ภูเขียว มีผู้ร่วมกว่า 200
คน เสนอประเด็นความเดือดร้อนของทั้ง 3 อำเภอ มีภัยแล้งซ้ำซาก
ราคาผลผลิตไม่เป็นธรรม จึงได้นำคณะออกตรวจดูพื้นที่ที่มีปัญหาด้วย

คุณหญิงสุพัตราเปิดเผยว่า ที่มาครั้งนี้ต้องการจะดูว่า
ชาวบ้านต้องการอะไร จากที่ผ่าน ๆ มาชาวบ้านไม่ค่อยมีส่วนร่วม ที่
สำคัญกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ต่างคนต่างทำ ไม่
ประสานงานกัน งบประมาณก็สิ้นเปลือง บางครั้งงานซ้ำซ้อน นายก-
รัฐมนตรีจึงสั่งให้ลงมาดู อยากให้ทำงานสอดคล้องกัน

คุณหญิงสุพัตรายืนยันว่าที่ อ.ภูเขียวถ้าแก้ปัญหาได้ก็จะทำ
ให้การประกอบอาชีพดีขึ้น รายได้ก็จะดีขึ้น ปัญหาสังคมก็จะน้อยลง
และจะกลับไปทำแผนอีกครั้ง ต้องเน้นที่ชุมชนให้เข้มแข็ง ให้ อบต. มี
บทบาทมากขึ้น และยังมีแผนจะใช้ผู้ตรวจจากสำนักนายกฯ ผู้ตรวจ-
ราชการกระทรวงต่าง ๆ ลงมาตรวจด้วย

"การมาครั้งนี้หวังว่าจะคลี่คลายปัญหามือเราได้บ้างบาง
ส่วน เราจะต้องแก้ปัญหาให้ชาวบ้านตั้งแต่มันยังไม่เกิดหรือคิดว่าจะ
เกิดที่นี่ การที่ประชาชนเข้ากรุงเทพฯ เพราะปัญหาความเดือดร้อน
แก้ปัญหาไม่ได้ในระดับจังหวัด นายกรัฐมนตรีจึงสั่งให้ลงมาแก้ปัญหา
ถึงในพื้นที่" คุณหญิงสุพัตรากล่าว

นอกจากที่กล่าวไปข้างต้น ยังมีการเขียนข่าวอีกประเภทหนึ่งที่จะกล่าวในที่นี้ ก็คือ
การเขียนข่าวตาม ก่อนที่จะพูดถึงการเขียนข่าวตาม ควรจะทราบเสียก่อนว่าข่าวตาม
(Follow - up Story) หมายถึงอะไร

ข่าวตาม (Follow - up Story) หมายถึง การรายงานข่าวสืบหน้า ต่อเนื่อง
จากที่เคยเสนอข่าวนั้นไปแล้ว

Body

Body

ข่าวตามจะมีลักษณะกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข่าวนั้นได้มีการนำเสนอ หรือตีพิมพ์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง อาจจะเป็นนานมาแล้วก็ได้ และสื่อมวลชนได้ข่าวสืบหน้ามาเพิ่มเติมอีก ทั้งยังเป็นข่าวที่อยู่ในความทรงจำ และเป็นที่น่าสนใจของผู้รับสารโดยทั่วไปด้วย
2. ข่าวนั้น ๆ ได้เสนอหรือตีพิมพ์ครั้งแรกแล้ว ปรากฏว่าเป็นข่าวเหตุการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่ยังดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุดลงในวันเดียว หรือแม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะสิ้นสุดลงในวันเดียวกันก็ตาม แต่สื่อมวลชนเห็นว่ามีความค่าทางข่าว (News Value) ที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจอยากติดตามข่าวสืบหน้าต่อไป สื่อมวลชนก็จะเสนอข่าวต่อเนื่องกันในอีกในลักษณะข่าวตาม (Follow - up Story)

ที่มาของข่าวตาม

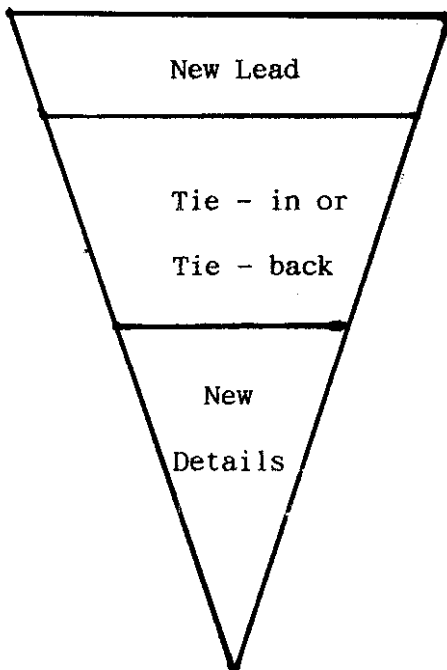
1. มาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรง ซึ่งสื่อมวลชนจะส่งผู้สื่อข่าวไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นแล้วผู้สื่อข่าวก็จะรายงานข่าวเข้าสำนักงานทุกกระยะ จนกระทั่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสิ้นสุดลงในวันต่อมา หรือสิ้นสุดลงภายหลังจากการนำเสนอข่าวทางสื่อมวลชนในวันนั้นไปแล้ว การรายงานข่าวในวันต่อไปก็ต้องรายงานข่าวสืบหน้าจากที่ได้เสนอไปแล้วต่อเนื่องกันไป เช่น เกิดการประท้วง ซึ่งการประท้วงอาจดำเนินติดต่อกันไปหลายวัน สื่อมวลชนก็จะเสนอข่าวการประท้วงติดต่อกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งการประท้วงได้สิ้นสุดลง

ฉะนั้น การรายงานข่าวสืบหน้าของแต่ละวันก็จัดอยู่ในประเภทการรายงานข่าวตามนั่นเอง

2. ข่าวตามที่ได้มาจากการแสวงหามาได้เองของผู้สื่อข่าวของสื่อมวลชนนั้น ๆ เรียกว่า ข่าวสืบท (Scoop) หรือข่าวเดี่ยว (Exclusive) เช่น ข่าวคอร์รัปชัน, ข่าวมาตรการอพยพ ซึ่งสื่อมวลชนจะไปสืบเสาะหาข้อมูล แล้วซุกซุ่มขึ้นมาเสนอเป็นข่าวในลักษณะข่าวตามได้

3. ข่าวตามบางครั้งอาจได้มาจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือสำนักข่าวต่าง ๆ เช่น สำนักข่าวไทย, เอ.พี., ยู.พี.ไอ. ฯลฯ หรืออาจจะได้มาจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ ที่เคยเสนอข่าวนั้นมาก่อนแล้ว เมื่อสื่อมวลชนของตนได้ทราบ เพราะเป็นข่าวเด่นอยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป สื่อมวลชนนั้นก็จะพยายามติดต่อข่าวแล้วนำมาเขียนด้วยคำหรือสำนวนใหม่ โดยให้ความข่าวนั้นเพียงเล็กน้อย แต่จะเสนอเนื้อหาที่ได้มาใหม่เพิ่มเติมและต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเห็นว่าข่าวนั้นไม่เป็นที่สนใจของประชาชนต่อไปอีก หรือยุติลงด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม สื่อมวลชนจึงได้เลิกเสนอข่าวนั้น

โครงสร้างการเขียนข่าว Follow - up Story

Lead : ความน่าดึงดูดใจเป็นประเด็นสำคัญที่สุดของข่าว หรือข้อเท็จจริงที่ได้มาใหม่

Neck : ให้ความโดยย่อ จากข่าวที่เคยเสนอไปแล้ว

Body : รายละเอียด ข่าวสืบหน้าที่ได้มาใหม่เพิ่มขึ้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับข่าวตาม

- ในกรณีที่สื่อมวลชนได้เสนอข่าวในลักษณะ Follow - up Story ติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายวัน และมีแนวโน้มว่าจะยังไม่สิ้นสุดลงง่าย ๆ เช่น ข่าววิกฤตการณ์ในอ่าวเบอริงเซีย การเขียนข่าวในวันต่อ ๆ มา สื่อมวลชนอาจจะไม่เขียนให้ความข่าวที่เสนอไปแล้วก็ได้ เพราะถือว่าเป็นข่าวที่รู้กันอย่างกว้างขวางแล้ว ไม่จำเป็นต้องนำมาท้าวซ้ำอีก

- ข่าวตามซึ่งมีที่มาจากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หรือสำนักข่าวต่าง ๆ หรือเคยตีพิมพ์มาก่อนที่ใดก็ตาม เมื่อสื่อมวลชนรายอื่น ๆ เห็นว่าควรจะติดตามข้อเท็จจริง ซึ่งอาจจะคลี่คลายใหม่เพิ่มขึ้น โดยรวบรวมหรือติดต่อข่าวจากหนังสือพิมพ์อื่น ๆ หลายฉบับมารวมกับข้อเท็จจริงใหม่ที่ผู้สื่อข่าวของตนได้ไปเสาะหามาด้วยแล้วหัวหน้าข่าวหรือรีไรท์เตอร์นำมาเขียนหรือเรียบเรียง ตีอรรถหรือสำนวนใหม่ ลักษณะเช่นนี้อาจเรียกว่าเป็น "ข่าววันต่อมา" หรือ Second - day Story ก็ได้เช่นกัน

ประเภทของผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าว แบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ผู้สื่อข่าวประจำกองบรรณาธิการ (Staff Reporter) สามารถแบ่งประเภทตามลักษณะงานที่ผู้สื่อข่าวต้องปฏิบัติ ได้แก่
 - 1.1 ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวทั่วไป
 - 1.2 ผู้สื่อข่าวประจำแหล่งข่าว
 - 1.3 ผู้สื่อข่าวที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าวพิเศษ
2. ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น หรือผู้สื่อข่าวภูมิภาค เป็นผู้สื่อข่าวที่มักจะมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของสถานีในส่วนกลาง หรือสำนักงานหนังสือพิมพ์ในส่วนกลาง เช่น ประจำอยู่ในจังหวัดสำคัญ ๆ ตามภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้สื่อข่าวประเภทนี้จะทำหน้าที่สื่อข่าว เขียนข่าว และรายงานข่าว หรืออ่านข่าวมาที่สถานีส่วนกลางในช่วงของข่าวภูมิภาค เช่น ผู้สื่อข่าวของสถานีโทรทัศน์สี ช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์สีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.
3. ผู้สื่อข่าวอิสระ มักเป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่สังกัดกับสื่อฉบับใด หรือสถานีใด แต่โดยส่วนใหญ่นักข่าวที่ต้องอาศัยผู้สื่อข่าวอิสระมักจะเป็นสื่อประเภทหนังสือพิมพ์มากกว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งนี้เพราะวิทยุหลายสถานี การเสนอข่าวมีการจ้างหน่วยงานที่ผลิตข่าวโดยเฉพาะ และโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นข่าวในเมือง และข่าวในส่วนกลาง ยกเว้นมีเหตุการณ์

สำคัญ ๆ ในบางครั้งก็จะมีการส่งผู้สื่อข่าวจากส่วนกลางไปทำข่าวได้เหมือนกัน ส่วนกรณีสถานีโทรทัศน์นั้นมักจะมีสถานีเครือข่ายในส่วนภูมิภาค เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์เสีกองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สี่ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์สี่ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีเหล่านี้มักจะมีผู้สื่อข่าวของตนเองประจำอยู่แล้ว โดยอาจทำทั้งหน้าที่ผู้สื่อข่าว และผู้ประกาศข่าว หรือผู้อ่านข่าวด้วย

ชนิดและประเภทของแหล่งข่าว

ชนิดของแหล่งข่าว เนื่องจากสื่อมวลชนอาจได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง ทำให้พอที่จะแบ่งชนิดของแหล่งข่าวได้ตามลักษณะที่มาของแหล่งข่าว คือ

1. แหล่งข่าวประจำ (Beats) เป็นแหล่งข่าวที่ผู้สื่อข่าวได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการให้ไปทำการสื่อข่าวเป็นประจำทุกวัน หรือทุกสัปดาห์ หรือเป็นระยะ ๆ แล้วแต่สถานการณ์
2. แหล่งข่าวพิเศษ (Volunteers) เป็นแหล่งข่าวที่ผู้สื่อข่าวมีความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นการส่วนตัว หรืออาจเป็นจดหมายร้องทุกข์ หรือโทรศัพท์มาชี้เบาะแสของประชาชน
3. แหล่งข่าวจากสำนักข่าว หรือองค์การขายข่าว (News Syndicates) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินการขายข่าวให้แก่สมาชิกหรือลูกค้า รวมทั้งสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ด้วย อาจจะเป็นลูกค้าหรือสมาชิกทั้งในประเทศและต่างประเทศก็ได้ องค์กรลักษณะเช่นนี้เรียกว่า สำนักข่าว (News Agency) หรือเรียกว่า Wire Services ก็ได้ เพราะส่งข่าวให้กับลูกค้าโดยใช้โทรเลขบ้าง สายเคเบิลบ้าง สำนักข่าวดังกล่าวนี้อาจมีทั้งของภาครัฐและเอกชน
4. แหล่งข่าวจากสิ่งตีพิมพ์ (Publications) อาจเป็นผ่านประกาศแถลงการณ์ ใบปลิว นิตยสาร วารสาร ที่มีเนื้อหาน่าสนใจ รวมถึงเอกสารตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่

แพร่ทางวิชาการ และข่าวแจก (Press Release) จากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐและเอกชน ที่ต้องการเผยแพร่ผลงานของคนออกสู่สาธารณชน

ประเภทของแหล่งข่าว จากแหล่งข่าวที่กล่าวถึงหลายชนิดข้างต้นนี้ มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน 2 ประการ คือ

1. แหล่งข่าวเปิด (Open News Source) หมายถึงแหล่งข่าวที่มีการระบุชื่อตำแหน่ง ยศ อาชีพ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการบอกถึงคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่ได้รับการเปิดเผยจากแหล่งข่าวดังกล่าว

2. แหล่งข่าวปิด (Confidential News Source) หมายถึงแหล่งข่าวที่ไม่ต้องเปิดเผยชื่อ ยศ ตำแหน่ง อาชีพ หน่วยงาน ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพราะเกรงว่าหากให้ข่าวไปแล้ว เปิดเผยชื่อเสียง หรือมีการถ่ายภาพไปนำเสนอ อาจจะทำให้เกิดอันตรายต่อตนเอง แหล่งข่าวประเภทนี้มักสามารถเป็นผู้ให้เบาะแสข่าวได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูลที่ได้ อาจจะเป็นข้อมูลหรือรายละเอียดที่ลึกซึ้งซับซ้อน เช่น เบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือคอร์รัปชัน การอ้างถึงแหล่งข่าวประเภทนี้ มักจะระบุแค่เพียง "รายงานข่าวจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้" หรือ "แหล่งข่าวระดับสูง" หรือ "แหล่งข่าวจากวงการใกล้ชิด" หรือ "แหล่งข่าวจากทนาย" หรือ "แหล่งข่าวจากกระทรวง ทบวง กรม" หรือ "รายงานข่าวแจ้งว่า" เป็นต้น